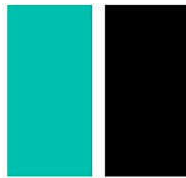
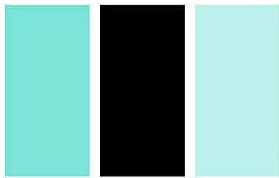

Montserrat Soto
amb la col·laboració de Gemma Colesanti.
Archivo de Archivos, 1998-2006

Del 21 d'abril al 18 de juny de 2006

MONTSERAT SOTO, Archivo de Archivos, 1998 - 2006

DATES: del 21 d'abril al 18 de juny de 2006

LLOC: Centre d'Art la Panera. Planta 0
Pl. de la Panera, núm. 2 25002 Lleida.
Tel. 973 262 185   lapanera@paeria.es

HORARI: De dimarts a divendres, de 10 a 14 h i de 16 a 20 h. Dissabtes, d'11 a 14 h i de 16 a 20 h. Diumenges i festius d'11 a 14 h. Dilluns tancat.

Visites comentades per al públic en general: de dimarts a divendres de 10 a 13 h i de 16 a 19 h. Dissabtes a les 12h i a les 18h. Diumenges a les 12 h.

Entrada Lliure

COMISSÀRIA: Glòria Picazo

COORDINACIÓ: Antoni Jové

SERVEI EDUCATIU: Helena Ayuso i Roser Sanjuan

PREMSA I COMUNICACIÓ: Maria López

DOCUMENTACIÓ: Anna Roige

MANTENIMENT: Carles Mecerreyes

MUNTATGE I TRANSPORT: ACME Activa

ASSEGURANÇA: Urquia & Bas

Organització:

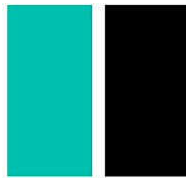
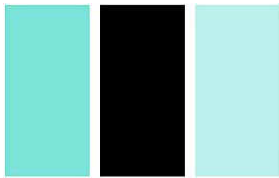
IMAC. Ajuntament de Lleida

Centre d'Art la Panera

Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Col·laboració:

Fundació Caixa Catalunya

PRESENTACIÓ

Archivo de Archivos, 1998-2006 és un projecte que reuneix una sèrie d'arxius sobre les diferents tipologies de llocs de la memòria, entenent l'arxiu com a lloc i suport de registre de tot tipus de testimoniatges. Amb la col·laboració de Gemma Colesanti, aquest projecte consta de set apartats, presentats en fotografia i vídeo: Memòria objectual, Memòria necrològica, Memòria de diferents tipus d'escriptura, Memòria oral, Memòria biològica, Memòria Univers i Memòria Bit. *Archivo de Archivos, 1998-2006* proposa un recorregut per tal de descobrir que existeixen nombrosos arxius, la complexitat dels quals deixa moltes preguntes sense resposta.

Montserrat Soto

Va néixer a Barcelona el 1961. Després de realitzar els seus estudis a l'Escola Massana de Barcelona, l'any 1992 inicià una sèrie d'estades a Nova York, que també es repetiren l'any 1999 en aconseguir una beca per ocupar un dels estudis del PS1 d'aquesta ciutat. D'ençà del 1991, any en què fou seleccionada per participar en la Muestra de Arte Joven de Madrid, ha realitzat nombroses exposicions individuals entre les quals destaquen *Tracking Madrid* (2005), al Museo Nacional Arte Contemporáneo Reina Sofía, MNCARS, Madrid; *Del umbral al límite* (2004), al Koldo Mitxelena Kulturunea i *Paisajes secretos* (2004), a la Fundación Telefónica, Madrid. De les exposicions col·lectives podem destacar *Paisajes después de la batalla* (2004), al Centre d'Art la Panera, Lleida; *Compostela* (2004), al Centro Gallego de Arte Contemporáneo, CGAC, Santiago de Compostela i *Paisaje y memoria* (2004), a La Casa Encendida, Madrid.

Cicle de Conferències. Memòria i Arxius

Dijous, 27 d'abril. Presentació de l'exposició *Archivo de Archivos, 1998-2006*. Conferència a càrrec de Montserrat Soto i Gemma Colesanti.

Dimarts, 2 de maig. Passi del documental d'Alain Resnais, *Toute la Mémoire du monde*. Presentació a càrrec d'Àngel Quintana, professor d'història i teoria del cinema a la Universitat de Girona.

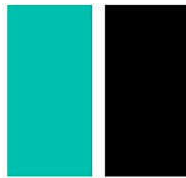
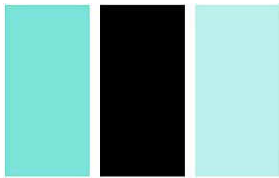

Alain Resnais, *Toute la mémoire du monde*. França, 1956

Dijous, 4 de maig. *L'administració de la memòria*. Conferència a càrrec de Miguel Morey, catedràtic d'història de la filosofia, i professor de filosofia de la cultura a la Universitat de Barcelona.

Dimarts, 9 de maig. *Els arxius d'Ebla: la memòria d'un regne siri del 3r mil·lenni a.C.* Conferència a càrrec de Vanna Biga, professora d'història i religions de l'Orient mitjà antic a la Universitat de Roma La Sapienza.

Totes les conferències tindran lloc a les 19.30 h, al Centre d'Art la Panera.

PROJECTE EXPOSITIU

Montserrat Soto amb la col·laboració de Gemma Colesanti, *Archivo de Archivos, 1998 - 2006*

“Primero la tierra, después los instrumentos; a continuación los objetos y por último los signos de los objetos, hasta la interposición entre los seres y sus deseos, de signos que valen por los deseos y sus objetos en tanto recursos evaluables.”

La moneda viviente, Pierre Klossowski

Archivo de archivos, 1998-2006 consisteix en una selecció d'arxius que reflexionen sobre les diferents tipologies de llocs de la memòria i el seu procés d'evolució.

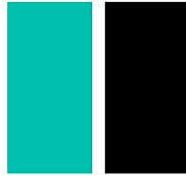
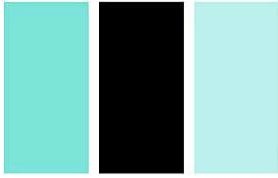
Els arxius no són només un conjunt d'actes produïts o adquirits per un subjecte jurídic en el desenvolupament de la seva pròpia activitat, ni tampoc l'arxiu és únicament el lloc predestinat per a una conservació de sèries documentals, sinó que els arxius són també els llocs i suports de registre de qualsevol tipus de testimoni. Des d'aquesta perspectiva, hem volgut treballar amb les diferents tipologies d'arxiu i de suport, és a dir, on estan “escrites”, o millor dit registrades, les fonts: el codi genètic, la terra, la pedra i el fang, passant pel pergamí, els teixits, el paper i les noves tecnologies de la imatge i del so, així com la xarxa, fins a arribar als registres de la memòria oral.

Actualment, estem assistint a un canvi important en les formes de seleccionar, de memoritzar, de recordar, d'arxivar. Conscients d'aquesta ruptura violenta, proposem un recorregut pels diferents registres a través de la representació dels documents, la fotografia, la videoinstal·lació i el so. És un viatge que ens permet, mitjançant la utilització d'aquestes tècniques, mostrar que existeixen arxius amb secrets i que moltes interpretacions enclouen preguntes sense resoldre.

La idea original d'aquesta exposició sorgeix de la reflexió. Com hem arxivat i preservat la memòria a través del temps? Què s'ha arxivat? Amb quin objectiu s'ha seleccionat? Aquestes preguntes, que s'han enunciat moltes vegades al llarg de la història, són formulades de nou per l'aparició del procés de reaxivament que planteja la xarxa. La crisi que comporten aquests nous mètodes i reinterpretacions fa que s'aprofundeixin els conflictes passats sobre la memòria i l'arxivament i es produeixi un *caos* en les seves definicions.

En el transcurs de la investigació, hem elaborat una classificació d'arxius per tenir una millor perspectiva de “les fonts” escollides:

Memòria objectual
Memòria necrològica
Memòria de fonts documentals
Memòria oral
Memòria biològica
Memòria de l'univers
Memòria Bit/Visual

1. MEMÒRIA OBJETUAL: PAISATGE SECRET 1998-2004

Per a *Archivo de Archivos*, s'ha creat un arxiu de 60 cases de grans col·leccionistes d'art contemporani d'Amèrica del Sud, Amèrica del Nord i Europa. S'ha fotografiat l'interior de les seves cases i s'ha mostrat així el poder de la primera selecció realitzada per ells per a la futura memòria de la història de l'art. En aquests casos, el col·leccionista donarà, vendrà, llogarà al museu les seves col·leccions i el museu actual es convertirà en el gran col·lector de col·lectors.

2. MEMÒRIA NECROLÒGICA: LA MEMÒRIA CLOSA 2000-2006

Arxiu que recull formes de memòria a través del monument celebratori. Per a aquest arxiu s'han recollit els monuments funeraris, destinats a transmetre el record d'un camp en el qual la memòria té un valor particular, la mort de l'altre.

Les imatges pertanyen a diferents cultures de la mort: el cementiri de Caltagirone, les catacumbes dels caputxins a Palerm, cementiris africans, cementiris de l'Orient Mitjà, cementiris americans i europeus.

3. MEMÒRIA DE FONTS DOCUMENTALS: ESCRIPTURA SEGELLADA 2000-2006

Si la mitologia és un dels factors principals del desenvolupament de la memòria oral en comunitats sense escriptura, els "mitogrames" representen l'inici de l'escriptura. Aquestes figures apareixen en el període de transició i permeten a la memòria col·lectiva adoptar aquesta doble comunicació. Seguint aquesta perspectiva, que preveu una fase precursora de l'escriptura en què apareixen mitjans mnemotècnics com petites cordes amb nusos o tauletes de fang, s'ha organitzat un arxiu de fonts documentals.

Pintures prehistòriques, com a arxius pictogràfics: fotografies d'Altamira i la seva neocova de 12.500 anys a.C., la gruta de Puglia del 4.000 a.C. i dibuixos trobats en coves d'Àfrica corresponents al Neolític.

Quipus peruans, com a arxiu d'escriptura numèrica i sil·làbica: fotografies de l'únic quipu sil·làbic del món, pertanyent a Clara Miccinelli, i un exemplar de quipu numèric que es conserva a la Fundació Ligabue de Venècia. La datació se situa al voltant del s. XV. Segons la llegenda, aquesta manera de comunicar i conservar dades ve de Mongòlia cap al 2.800 a.C., i arriba al Perú cap al 600 d.C.

Arxiu d'Elba, com el primer arxiu que es reconeix i s'estudia com a tal (2.400-2.350 a.C.). Taulers de fang amb escriptura cuneiforme, format per documents administratius d'una ciutat de fa més de 5.000 anys, a Síria.

El conjunt dels **Rotlles del Mar Mort**, pertanyents a la Comunitat Qumran, seleccionats com el primer arxiu que s'ha trobat amagat per tal que prevalgués i sobrevisqués a la dominació romana. S'hi conserven testimonis que van des del segle III a.C. al segle I d.C.

Les **biblioteques nòmades de Mauritània** que, tot i que representen una tipologia única, van ser fins fa 10 anys les úniques biblioteques nòmades del segle XX. Hem seleccionat biblioteques familiars, que conserven el patrimoni de les biblioteques que van ser creades entre els segles XII-XVI, i l'únic arxiu familiar que conserva els seus documents en tubs de canyes.

Arxiu Secret del Vaticà. Seleccionat perquè s'hi conserven i guarden les fonts més importants de la història del món occidental des del segle VII. Entre els seus documents hem seleccionat *La deposició*, de **Galileu Galilei**, pel que va significar en l'evolució del pensament de l'home. Aquests documents han estat utilitzats en aquesta exposició per donar veu a l'arxiu de l'univers.

D'altra banda, hem seleccionat diferents documents, trobats en diversos arxius, pel seu contingut teòric sobre la memòria: un procés de **la Inquisició**, trobat a l'Arxiu Diocesà de Nàpols, per posseir llibres prohibits, i el manuscrit de les *Confessions, de Sant Agustí, en el seu llibre X*, pel seu concepte de memòria. El manuscrit que presentem és del segle VI, es conserva a la Biblioteca Nacional de Roma i fou redactat probablement al Monestir de Montecassino, a Itàlia.

4. MEMÒRIA ORAL: SECRETS 2000-2006

Les històries orals han passat a ser fonamentals en la funció de recopilació dels arxius en comunitats i situacions particulars extremes en les quals no hi ha hagut empremta escrita. La memòria oral serveix com a mètode per a la reestructuració social interna i l'acceptació de la identitat.

La por, el silenci i l'oblit dirigeixen la memòria en circumstàncies d'opressió i guerra. En aquest tipus de situacions d'amenaça i terror, l'oralitat és difícil de desenvolupar, ja que comporta un dur procés d'acceptació, i és a partir del seu final, i al cap dels anys, que pot manifestar-se.

Hem destacat, dins de la memòria oral, un exemple de comunitat amb transmissió oral, els aborígens australians i, en particular, un important poeta contemporani, LIONEL FOGARTY. Com a fonts orals en circumstàncies d'opressió i guerra, hem destacat dos situacions extremes: l'arxiu de l'esclavitud d'Amèrica del Nord, que es troba a Washington, i la documentació sobre les fosses comunes de la Guerra Civil espanyola, en concret l'exhumació de la fossa comuna oberta a Villamayor de los Montes i la memòria de la família Pérez-San Miguel, descendència directa de familiars de dos cadàvers assassinats i enterrats en aquesta fossa.

5. MEMÒRIA BIOLÒGICA: ENIGMES 2000-2006

Es pot considerar que hi ha tres nivells de memòria, biològicament parlant: la primera és la molecular, a través de l'ADN, on les cèl·lules tenen tota la informació en forma de fitxes i aquesta informació pot arribar a expressar-se o no. La segona és la memòria individual o fisiològica, en la qual és l'experiència de l'individu la que s'emmagatzema en certes cèl·lules temporals. En aquest tipus de memòria l'oblit i el record exerceixen manipulacions, conscients o inconscients, sobre l'afectivitat, la inhibició i la censura. I, finalment, la memòria col·lectiva, que es troba, en part,

allotjada a l'hipotàlem frontal del cervell, una zona de control involuntari. Aquest tipus de memòria es reflecteix en el comportament de grups.

Per a aquest arxiu hem recollit un Gel de seqüència d'ADN automàtic, on es representen components de la memòria, i hem recreat la fragilitat de l'arxiu cerebral a través de com s'asseca un cervell humà. Aquest procés va acompanyat d'un text de Sant Agustí, del seu llibre *Confessions*, en concret del Llibre X, on reflexiona sobre la idea de present de passat o memòria, present de futur o espera i present del present o intuïció.

6. MEMÒRIA DE L'UNIVERS: PERDUTS 2000-2006

S'ha considerat, per a aquest apartat, el nostre sistema solar i la mateixa superfície terrestre com a exemple d'un procés que permet llegir l'evolució a través que les empremtes que hi ha al nostre planeta i a l'univers.

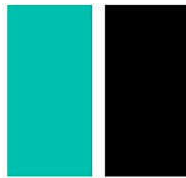
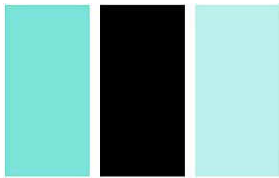
En la categoria d'aquests arxius, hem donat un espai al que creiem que és un dels arxius més importants per a la nostra història, l'**arxiu geològic**. Així, presentem imatges de sediments i de moviments de la terra, des de l'era canviària, primària, secundària, fins a arribar a la terciària i, finalment, a la quaternària, època durant la qual apareix l'home. Aquestes imatges han estat registrades a Digne, França.

L'altra tipologia es refereix a un espai seleccionat del nostre sistema solar: l'**arxiu planetari**. És una interpretació de l'observació de fotografies del cosmos, procedents de l'arxiu de la NASA i reorganitzades per l'Observatori Astronòmic de Madrid, per a la creació d'un cel viu i del seu procés d'evolució. Aquestes imatges van acompanyades de la representació sonora del procés de deposició de Galileu Gales, que va tenir lloc a Roma el 12 d'abril de 1633 a conseqüència del seu llibre *Diàleg*, transcrit i traduït dels documents extrets de l'Arxiu Secret del Vaticà.

7. MEMÒRIA BIT (BINARY DIGIT)- VISUAL: NOT FOUND 1998-2006

El gran canvi que Internet ha generat en la nostra societat comporta una modificació d'allò que enteníem per arxiu, però sobretot del que enteníem com a memòria. L'excés d'informació i els nous llenguatges, com la xarxa, s'han introduït a les nostres parcel·les més íntimes i són una característica fonamental d'aquesta nova situació. Com a conseqüència d'això, ens preguntem: l'excés d'empremtes registrades pot portar a un rebuig de la memòria? o aquest rebuig podria ser empès cap a una manera de viure sense memòria? o, al contrari, ens obligarà aquest excés de reinformació a crear un altre llenguatge nou, un altre nou estat de memòria diferent?

SOL·LICITUD DE MATERIAL GRÀFIC

MATERIAL GRÀFIC DISPONIBLE:

CD de fotografies de l'Edifici i de les obres de la exposició.

SI VOLEU REBRE DOCUMENTACIÓ GRÀFICA, EMPLENEU I ENVIEU AQUEST DOCUMENT PER E-MAIL, FAX O CORREU POSTAL A:

CENTRE D'ART LA PANERA

Pl. de la Panera, núm. 2
25002 Lleida

Departament de Comunicació

Maria López Fontanals
Tel. 973 262185 i 973 700399
Fax. 973 700432
lapanera@paeria.es

Es prega especificar el format i les característiques de la imatge, així com el mitjà de comunicació per al qual se sol·licita la documentació:

Format i característiques de la imatge:		
Nom i Cognoms:		
Càrrec:		
Mitjà de comunicació:		
Secció / Programa:		
Adreça, Codi Postal i Població:		
Telèfon:	Fax:	E-mail:
Adreça alternativa:		
Altres:		

Us preguem que envieu un exemplar de la ressenya que publiqueu al nostre Departament de Comunicació.